

Fandoma

DIANA FRANCO

Interneteko plataforma boteretsuenek fenomeno bat sortu dute: euren sistemen baitan, negozio eredu "burujabeak" sortzearen ilusioa.

Australiako Glitch estudioak *Guinivereko zaldunak* 2D animazio telesaila argitaratu berri du Youtube plataforman. Istorioan, Dana Terrace marrazkilari eta zuzendariak etorkizun distopiko baten inguruan dihardu. Disney korporazioaren marrazkilaria izan zen, eta entretenimenduen industriari kritika egiten dio, bere esperientzian oinarrituta. Entretenimenduen korporazio handiek, etekinak gidatuta, edukiak errepikatzen duten jorari (merkatuari behin eta berriz berdina eskainiz), baita naturaren baliabideen inguruan egiten duten ustiaketa ere.

Lehen kapitulua asko gustatu zait. Ez naiz animazioan aditua, baina kalitate oso onekoa iruditu zait. Baina askori galderak datozkigu burura, lan hau ikusita. Zelan sostengatu dezake horrelako estudio txiki batek munduan hainbesteko oihartzuna hartu duen produkzio bat? Dirudienez, neke handiz... eta beste batzuen negozioen bizkarrera igota (Youtube, Netflix...), mendekotasun handiko errealtateak sortuz eurentzat eta euren jarraitzaile komunitatearentzat (fandoma). Plataforma horien bidez, Danak arriskua du korporazioei kritikatzeko dien horretan erortzeko, beti berdina eskaintzea. Izan ere, plataforma horiek, eremu digitaletan dugun jokabidearen zelarritan oinarritzen dutenak euren negozio eredu, behin eta berriz antzeko edukiak kontsumitzeko arriskua sortzen dute pentsamendu kritiko askorik gabe nabigatzen dutenentzat.

Orain dela hamarkada bat, berrikuntza-ren guru guztiak sorkuntzaz eta ezagutzaren ekonomiaz hitz egiten hasi zirenean, ez nuen errealtate hau inondik ere irudikatzen: sortzaileen eskutik, holako plataforma zapaltzaileetara jarraitzaileak (fandoma) bideratzeko dinamika. ●

Haur eta gazteekin genozidioa lantzea, ikastetxe askoren hautua

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Palestinan gertatzen ari denarekiko haurrak ekidistantzian hezteaz ezeinezko bihurtu da ikastetxe (eta etxe) gero eta gehiagotan, adinaren arabera zer eta nola kontatu konplexua izan badaiteke ere.

8-9 urteko hurrei Palestinaren aurkako sarraskiaz ea zerbaite ote zekiten galdetu zien Lesakako Irain ikastetxeko Iñigo Larrazabal irakasleak, eta batzuek gehiago, bestek gutxiago, denek zuten zerbaite entzuna, "ezagunak zituzten bandera palestinarrek, Vuelta aipatu zuten, bonbak...". Gerraz hitz egiten hasi ziren umeak, eta gerra eta genozidioaren arteko aldea azaldu zuen Larrazabalek. Gaia hurrekin jorratzeko, bideoen bat ipintzea pentsatu zuen, "baina irudiak oso gorrak dira, eta zalantzak izan nituen jarri ez jarri, azken finean haur txikiak dira oraindik, baina aldi berean gertatzen ari den errealtate bat da, ezin diegu umeei genozidioa ez aipatu". Azkenean, bi bideo motz ikusi zituzten: batean ume palestinar bat ageri da irina eskatzen, eta bestean gose diren agure batzuk; "aitzakia eman zigun hitz egiteko Palestinan bizi duten goseteaz, eta azaltzeko bonbekin bakarrik ez, gose ere akabatzen ari direla jendea".

Erreakzioak? "Ume pare batek negar egin zuten, eta lasai asko egiteko eta sentitzen dutena azaleratzeko esan nien". Galderak ere planteatu zituzten: Zergatik ez ditu Poliziak israeldarrak atxilotzen? Zergatik ez da ezer egiten? Noiz bukatuko da? "Funtsean, hurrek, 'injustizia' hitza esplizitatu gabe, baina injustizia bezala bizi dute gertatzen ari dena, hala barneratu dute". Eta bitxikeria bat: eztabaidaren

ondorengo jolas librean, plastilinarekin aritu ziren ume batzuek palestinar bandera egin zuten.

Iruñeko Iturrama institutuan, Iturrama Solidarioa proiektuaren baitan Sahara eta Palestinako auziak lantzen dituzte urtero, 14-15 urteko gazteekin. Irati Agirre irakasleak kontatu digunez, ikasgai ezberdinetan lantzen da, adibidez argazkilaritzan (Iruñeko ikasleen euren eguneroko bizitza eta Palestinako gazteena irudikatzen eta konparatzen dute, muntaketa bidez, eta gero erakusketa egiten dute ikastetxean) edota ingelesean (Palestinaren inguruko berriak landuta). "Gizarte mintegitik mintzatzen gara Israel-Palestina auziko garapen historikoaz, kolonoez, sionismoaz, semita izateaz, holokaustoa erabiltzeaz gaur egungo ekintza batzuk justifikatzeko... Testuingurua eta kontzeptuak lantzen ditugu, eta afera hobeto ulertzeko eta beren gogoeta egiteko balio die ikasleei".

DBH3ko ikasleen erreakzioak? "Gaierikiko interes handia izan ohi dute, zurrerik albigestegietan-eta oso presente dagoelako, eta galdera ugari egiten dituzte; esaterako, ez dute ulertzen Gaza bezalako eremu bat existitzea, kartzela bailitzan". Astero patio garaian elkarretaratzea egitea ere dute helburu, genozidioa salatzen. Azken finean, Palestinaz hitz egiteko konpromisoa eta inplikazioa bere egin dute Iturramako irakasleek.

Hezitzaile askok garbi du: balioetan hezteaz da hezkuntzaren arduretako bat, baita gogoeta kritikorako haur eta gazteei testuingurua eta erremintak ematea ere. Injustizien aurka hezi behar du eskolak. ●

IRAIN ESKOLA